

13. European Convention on Cybercrime [Electronic resource]. – Access mode : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_575/page.

УДК 347.77 (477)

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

Мандзюк О.А., голова

*Інститут стратегічних ініціатив Глобальної організації союзницького лідерства
вул. Жилинська 43, м. Київ, Україна
mandzyk@ukr.net*

У роботі досліджене правове регулювання інтелектуальних ресурсів в Україні. Досліджено роль і місце правового регулювання в реалізації пріоритетних напрямів державної політики України з розвитку інтелектуальних ресурсів. Визначено основні напрями вдосконалення правового регулювання інтелектуальних ресурсів в Україні, серед яких окрему увагу приділено таким: удосконаленню правового регулювання формування правової політики держави щодо інтелектуальних ресурсів і напрямів реалізації такої політики; удосконаленню правового регулювання інтеграції наукових та освітніх ресурсів в умовах побудови інноваційної економіки; удосконаленню правового регулювання системи наукового й технологічного прогнозування; удосконаленню правового регулювання відповідальності у сфері інтелектуальних ресурсів. Визначено перспективні напрями розвитку положень цього дослідження, якими слід вважати проведення аналізу ролі інтелектуальних спільнот у державотворчому процесі.

Ключові слова: державна політика, правове регулювання, інтелектуальний ресурс, інновації, науково-освітній потенціал.

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ РЕСУРСОВ В УКРАИНЕ

Мандзюк О.А.

*Институт стратегических инициатив Всемирной организации союзнического лидерства
ул. Жилинская 43, г. Киев, Украина
mandzyk@ukr.net*

В работе исследовано правовое регулирование интеллектуальных ресурсов в Украине. Рассмотрены роль и место правового регулирования в реализации приоритетных направлений государственной политики Украины по развитию интеллектуальных ресурсов. Определены основные направления совершенствования правового регулирования интеллектуальных ресурсов в Украине, среди которых особое внимание уделено следующим: совершенствованию правового регулирования формирования правовой политики государства в отношении интеллектуальных ресурсов и направлений реализации такой политики; совершенствованию правового регулирования интеграции научных и образовательных ресурсов в условиях построения инновационной экономики; совершенствованию правового регулирования системы научного и технологического прогнозирования; совершенствованию правового регулирования ответственности в сфере интеллектуальных ресурсов. Определены перспективные направления развития положений этого исследования, которыми следует считать проведение анализа роли интеллектуальных сообществ в государственном процессе.

Ключевые слова: государственная политика, правовое регулирование, интеллектуальный ресурс, инновации, научно-образовательный потенциал.

LEGAL REGULATION OF INTELLECTUAL ASSETS IN UKRAINE

Mandziuk O.A.

*Institute of strategic initiatives Global organization of allied leadership, str. Zhylyanska, 43, Kyiv, Ukraine
mandzyk@ukr.net*

The article examines the regulation of intellectual resources in Ukraine. The role and place of legal regulation in the implementation of the priorities of Ukraine's state policy on development of intellectual

assets are studied. The main directions of improvement of legal regulation of intellectual resources in Ukraine are determined.

Recent events in the state actualized the need to improve the legal regulation of intellectual assets in Ukraine.

The author considers it necessary to define the following areas of improvement.

1. Improvement of legal regulation of formation of legal policy regarding intellectual assets and directions of implementation of this policy.
2. Improvement of legal regulation of integration of scientific and educational resources in terms of building an innovative economy.
3. Improvement of legal regulation of scientific and technological forecasting.
4. Improvement of legal regulation of responsibility of intellectual assets.

Looking for the best ways of legal regulation of intellectual assets in Ukraine it is necessary to take into account the peculiarities of the industry, because intellectual assets are in the state of constant development. The main types of development of legal regulation regarding the studied area are determined by new challenges, relationships and threats, which require constant updating of existing mechanisms of regulation.

Modern scholars are absolutely right to point out the fact that there currently prevails fragmentary effect of the law on individual indicative components of intellectual resources that are traditionally singled out. In these circumstances, the vector of legal enforcement should be focused on systemic regulation of the area of research. The solution to this problem is possible only with the use of new approaches to the implementation of the regulatory capacity of law in the development of intellectual resources.

The author determined perspective directions of development of the provisions of this research. In view of the results, the focus of the provisions of this study should be analysis of the role of intellectual communities in the state-building process.

Key words: public policy, legal regulation, intellectual assets, innovations, research and educational potential.

В умовах сьогодення ключовим чинником розвитку економіки виступають інтелектуальні ресурси (інтелектуальний капітал). Від ефективного використання інтелектуальної власності багато в чому залежить також конкурентоспроможність країни на світових ринках високотехнологічної продукції. Саме вона, як показує закордонний досвід, підвищує продуктивність господарської діяльності, забезпечуючи динамічний розвиток економіки [1, с. 119-120].

Конкурентоспроможність української економіки визначається тим, як активно ми створюємо й використовуємо наукові відкриття, наукові винаходи та інноваційні технології, наскільки швидко й масштабно вони стають ефективними ресурсами розвитку вітчизняного ринку, обсягом створеної, використаної та такої, що знайшла своє застосування на практиці, наукової продукції. Інтелектуальні ресурси перетворюються на інформацію та знання, не лише мають соціально-економічну цінність, а й сприяють втіленню досконаліших форм правопорядку й розвитку демократії [2, с. 626].

Як свідчить практика, на сьогодні науково-освітній потенціал країни у вирішенні важливих державних завдань використовується недостатньо ефективно. Це стримує зростання вітчизняної економіки, гальмує її перехід до економіки знань.

Теорія та практика інтелектуального забезпечення державних процесів є предметом наукового аналізу вітчизняних авторів: В. Горбуліна, О. Дзьобаня, А. Кузьменка, О. Литвиненка, Є. Макаренко, М. Ожевана, В. Остроухова, Г. Почепцова, С. Телешуна та ін.

Безпосередньо управлінню інтелектуальним потенціалом в окремих сферах господарської діяльності присвячено роботи Н. Бонтіса, О. Сураджа, С. Грицуленко, Н. Потапової-Синько.

Водночас у наявних наукових працях проблематику правового регулювання інтелектуальних ресурсів досліджено недостатньо. Тому існує необхідність комплексного дослідження окресленого кола питань.

Основними завданнями, розв'язанню яких присвячено статтю, є такі:

- дослідити роль і місце правового регулювання в реалізації пріоритетних напрямів політики України з розвитку інтелектуальних ресурсів;
- визначити основні напрями вдосконалення правового регулювання інтелектуальних ресурсів в Україні;
- визначити перспективні напрями подальших розвідок із досліджуваних питань.

Розвиток економіки країни прямо залежить від розвитку освіти й науки. Зростання інтелектуальних ресурсів позначається не лише на економіці держави, а й на політичній сфері суспільства [2, с. 626].

Нині актуалізувалися проблеми, пов'язані з відсутністю чіткого розуміння того, як розвивати й захищати інтелектуальні ресурси. У зв'язку з останніми подіями у світі проблема розвитку інтелектуальних ресурсів є актуальною не лише для України, а й для багатьох інших держав. Саме інтелектуальні ресурси є тим механізмом, який дозволяє вирішити значну кількість завдань, що стоять перед світовою спільнотою в цілому. Пріоритетним напрямом розвитку держави повинні стати відтворення, збільшення й використання інтелектуальних ресурсів, а також посилення творчого потенціалу нації.

У сучасних умовах існує гостра потреба українського суспільства в тому, щоб його члени навчилися адаптуватись до швидких соціально-економічних змін, тому формування в особистості творчого ставлення до навколишнього світу та його пізнання, а також пізнання себе у світі є дуже важливим.

Зростання інтелектуального потенціалу країни, ступінь його економічної капіталізації, на думку Л. Шеремета, залежить від вирішення двох завдань:

- забезпечення науки сучасним ресурсоємним устаткуванням;
- якісної підготовки й ефективної зайнятості кваліфікованих кадрів.

Вирішення першого з означених завдань сучасні фахівці пропонують реалізувати шляхом створення сучасної інформаційної інфраструктури освіти й науки з її підключенням до європейських комп'ютерних мереж та інформаційних ресурсів [3, с. 107].

Щодо другого питання слід зазначити, що нині в Україні залишається несформованою система підготовки управлінського кадрового резерву для органів державної влади. Наявна система не дає можливості розумним, перспективним і молодим спеціалістам реалізувати свій інтелектуальний потенціал в інтересах нації.

Суспільство й держава потребують підготовки нової генерації керівників і фахівців органів державної влади та місцевого самоврядування, підвищення кваліфікації вже працюючих, формування реального й перспективного резерву їх кадрів, щоб своєчасно були підготовлені фахівці для заміщення нових посад, у тому числі в нових структурах державного апарату, а також щоб поліпшувалася якість та підвищувалася ефективність управлінського процесу. Таким чином, одним із пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку України є якісний розвиток системи підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації управлінських кадрів [4, с. 198].

Останнім часом намітилися пріоритетні напрями політики України з розвитку інтелектуальних ресурсів: збереження культурної спадщини, удосконалення освітньої системи, зміцнення науки, інноваційний розвиток економіки, удосконалення інших форм освоєння інтелектуальних ресурсів, соціальний захист учених, викладачів, діячів культури [2, с. 627].

За таких умов саме право виступає основним (хоч і не єдиним) регулятором у цій сфері.

Так, правовідносини у сфері інтелектуальної власності регулюються окремими положеннями Конституції України, нормами Цивільного кодексу України, Кримінального кодексу України, Митного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, відповідних процесуальних кодексів, окремих спеціальних законів та близько ста підзаконних нормативних актів [12, с. 38].

Крім того, Україна є учасницею багатьох міжнародних угод, які є частиною національного законодавства. Певним досягненням у цій сфері можна вважати вступ України до СОТ, де вимоги щодо функціонування системи інтелектуальної власності є досить суворими.

Водночас забезпечення реалізації політики у сфері охорони інтелектуальної власності в Україні характеризується відсутністю належної координації та недостатньою ефективністю в діяльності структур, які мають опікуватися питаннями розвитку інтелектуальної власності, її охороною й захистом. Усе це заважає своєчасному прийняттю обґрунтованих рішень, а отже, знижує саму можливість адекватно реагувати на виклики часу, формувати комплекс назрілих інституційних, правових та економічних заходів задля розвитку цивілізованого ринку інтелектуальної власності відповідно до національних інтересів [12, с. 38].

Серед головних причин недостатнього рівня ефективності охорони інтелектуальної власності українських фізичних і юридичних осіб фахівці найчастіше називають такі:

- відсутність у держави засобів на патентування та здійснення реєстраційних процедур за кордоном (54,8%);
- низький рівень правової культури в країні (46,6%);
- відсутність належних знань та інформації про порядок захисту інтелектуальної власності за межами України (45,2%);
- законодавчу неврегульованість в Україні питань трансферу технологій, у тому числі в разі виїзду українських фахівців на роботу за кордон (43,8%) [13, с. 133].

У свою чергу пріоритетні напрями розвитку науки й техніки визначаються відповідним Законом України від 11.07.2001 р. № 2623-III [5].

Згідно із вказаним Законом України [5] пріоритетні напрями розвитку науки й техніки – це науково, економічно та соціально обґрунтовані напрями науково-технічного розвитку на довгостроковий період (понад 10 років), яким надається пріоритетна державна підтримка з метою формування ефективного сектора наукових досліджень і науково-технічних розробок для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, сталого розвитку, національної безпеки України та підвищення якості життя населення. На період до 2020 р. такими напрямками є:

- 1) фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства й держави;
- 2) інформаційні та комунікаційні технології;
- 3) енергетика та енергоефективність;
- 4) раціональне природокористування;
- 5) науки про життя, нові технології профілактики й лікування найпоширеніших захворювань;
- 6) нові речовини й матеріали.

Серед основних недоліків регулювання цієї сфери сучасні вчені виділяють насамперед недосконалість системи правового регулювання науково-технічного й інноваційного

розвитку, відсутність інституційних умов для розвитку сфери науки та інновацій, недосконалість структури регіональних і місцевих органів влади, що задіяні у відповідних процесах [14, с. 90-91].

Правові, організаційні, соціальні та економічні відносини у сфері охорони культурної спадщини врегульовано Законом України «Про охорону культурної спадщини» [6] з метою збереження культурної спадщини, використання об'єктів культурної спадщини в суспільному житті, захисту традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього й майбутніх поколінь.

Базовим законом, що регулює головні освітянські проблеми, є Закон України «Про освіту», який визначив освіту як основу інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства та держави [7]. Метою освіти визначено всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями. Основними принципами освіти в Україні визначено такі: доступність для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; рівність умов кожної людини для повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку; гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей; органічний зв'язок зі світовою й національною історією, культурою, традиціями; незалежність освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій; науковий, світський характер освіти; інтеграція з наукою та виробництвом; взаємозв'язок з освітою інших країн; гнучкість і прогностичність системи освіти; єдність і наступність системи освіти; безперервність і різноманітність освіти; поєднання державного управління та громадського самоврядування в освіті.

Аналіз правового регулювання інтелектуальних ресурсів в Україні свідчить, що нині найбільш врегульованими є відносини, пов'язані зі статусом освітніх, наукових і культурно-освітніх установ, здобуттям освіти, використанням інтелектуальної власності, охорони культурної спадщини.

Водночас частина відносин регламентується меншою мірою або взагалі залишається поза правовим регулюванням. До таких найчастіше включають проблему відтоку наукових кадрів за кордон.

Необхідно зазначити, що на інтелектуальні ресурси, крім права, впливають також інші нормуючі засоби – морально-етичні, традиційні. За всієї універсальності правового регулювання можливості права не безмежні. Право, наприклад, не може впливати на деякі форми накопичення й розповсюдження інтелектуальних ресурсів. Обмеженими є можливості його впливу на розумові процеси та процеси творчої діяльності. Проте право не може усуватися від регулювання найбільш важливих відносин, закріплення інфраструктури інтелектуальних ресурсів, забезпечення зв'язків між владою та «суспільною» чи «людською» складовою інтелектуальних ресурсів [2, с. 627].

Останні події в державі актуалізували необхідність удосконалення правового регулювання інтелектуальних ресурсів в Україні.

Серед основних напрямів удосконалення вважаємо за необхідне визначити такі:

- 1) удосконалення правового регулювання формування правової політики держави стосовно інтелектуальних ресурсів і напрямів реалізації такої політики. Як зазначає Л. Шацкова, вироблення комплексної державної політики у сфері управління інтелектуальними ресурсами потребує виваженої інноваційної політики. Розвиток інноваційних процесів має як відбуватися з урахуванням загальнодержавних можливостей та інтересів, так і спиратися на ініціативу представників державної влади

всіх рівнів. Так, зокрема, на державному рівні слід суттєво підвищити інтелектоємність державно-управлінських рішень; якісного зростання потребує також творча активність управлінських команд і державних службовців. На зміну властивим сучасній діяльності органів державної влади авторитарним, адміністративним та бюрократичним формам і методам роботи мають прийти інноваційні стилі мислення, орієнтовані на інтелектуалізацію суспільних відносин, підвищення якості й ефективності управлінської діяльності. Таким чином, здатність країни до ефективного використання інтелектуального потенціалу визначає можливість її подальшого економічного розвитку на основі переходу до вищого технологічного устрою. Завдання, що постають перед Україною, полягають у реальній зміні моделі соціально-економічного розвитку, яка має ґрунтуватися на використанні інтелектуального потенціалу, пріоритеті інноваційної діяльності. Здатність підприємства до ефективного використання інтелектуального потенціалу визначає можливість його подальшого сталого розвитку та конкурентоспроможність на ринку. У новій державній стратегії розвитку інтелектуального потенціалу мають органічно поєднуватися чинники економічної ефективності та конкурентоспроможності, соціалізації й гуманізації розвитку, екологізації виробництва, ринкові механізми та засоби державного регулювання сучасного типу. Така стратегія передбачає перехід до принципово нової управлінської ідеології розвитку суспільства [8, с. 99];

- 2) удосконалення правового регулювання інтеграції наукових та освітніх ресурсів в умовах побудови інноваційної економіки. Що стосується правової основи інтеграції освітніх і наукових установ, то необхідно зазначити, що нормативно-правове регулювання здійснюється на державному й регіональному рівнях. На державному рівні регулювання питань інтеграції науки й освіти здійснюється спеціальними нормами, присвяченими інтеграції науки та освіти; правовими нормами, що визначають правове положення освітніх установ вищої професійної освіти й наукових організацій; нормами інших галузей законодавства, що регулюють окремі питання здійснення наукової та освітньої діяльності [9, с. 134];
- 3) удосконалення правового регулювання системи наукового й технологічного прогнозування. Стратегічне прогнозування на рівні держави є ключовим елементом стратегічного управління розвитком країни, який допомагає органам влади, відповідальним за реалізацію тих чи інших напрямів політики, приймати рішення, узгоджені з підходами до реалізації своїх функцій, цілей і завдань. Від якості прогнозування, планування та програмування залежать обґрунтованість державного регулювання, його цілеспрямованість, реальність, ефективність. Водночас навіть дрібні похибки в ході їх здійснення можуть спричинити серйозні проблеми під час вирішення важливих політичних завдань. Особливо чітко ця закономірність простежується на прикладі державного регулювання у сфері інтелектуальних ресурсів в Україні. Останнє вже тривалий час ґрунтується на хибних прогнозах, неправильних розрахунках, нездійснених планах, розрізненіх і неузгоджених програмах [10, с. 24];
- 4) удосконалення правового регулювання відповідальності у сфері інтелектуальних ресурсів. Зростання ролі й значення інтелектуальної діяльності та інтелектуальної власності для соціально-економічного розвитку нашої країни в умовах ринкової економіки потребує створення ефективного правового механізму охорони права інтелектуальної власності, який забезпечував би реальну, стабільну, надійну й ефективну охорону цього права. Водночас охорона прав інтелектуальної власності, у тому числі їх захист, має відповідати вимогам демократичності, легкодоступності та прозорості. Так само спрямовані на охорону промислової власності закони мають ефективно забезпечувати моральні й економічні права авторів на результати інтелектуальної діяльності, стимулювати творчу активність людей відповідно до державних інтересів, застосувати її результати, а також заохочувати чесну торгівлю. У

контексті зазначеного формування національної економіки інноваційного типу й забезпечення належних позицій у світовій спільноті не можливе без розвитку та вдосконалення відносин у галузі управління інтелектуальною власністю згідно зі світовими тенденціями, аналізом світового досвіду державного регулювання в галузі правової охорони інтелектуальної власності, передачею й комерціалізацією широкого кола об'єктів інтелектуальної власності [11, с. 253].

Пошук оптимальних шляхів правового регулювання інтелектуальних ресурсів в Україні має здійснюватися з урахуванням особливостей цієї галузі, оскільки інтелектуальні ресурси постійно розвиваються. Основні напрями розвитку правового регулювання досліджуваної сфери обумовлюються новими проблемами, відносинами та загрозами, що викликають необхідність постійного коригування наявних механізмів правового регулювання.

Сучасні вчені абсолютно слушно звертають увагу на той факт, що нині переважає фрагментарна дія права на окремі індикативні компоненти інтелектуальних ресурсів, які традиційно відокремлюються [2, с. 621]. За цих умов вектор правового впливу має спрямовуватися на системне регулювання досліджуваної галузі. Вирішення цього завдання можливе лише за умови використання нових підходів до реалізації регулятивного потенціалу права в розвитку інтелектуальних ресурсів.

З огляду на отримані результати основним напрямом розвитку положень цього дослідження слід вважати проведення аналізу ролі інтелектуальних спільнот у державотворчому процесі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Замрико М. Позитивні та негативні тенденції у розвитку інноваційних процесів в Україні на початку ХХІ ст. / М. Замрико // Інтелектуальна власність в Україні: погляд з ХХІ ст. : зб. наук. праць / за заг. ред. А. Кузьмінського. – Черкаси : Чабаненко Ю.А., 2010. – С. 118-122.
2. Шеремет Л. Взаємодія і взаємозв'язок права з освітою та наукою / Л. Шеремет // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 4. – С. 625-632.
3. Козлакова Г. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес вищої школи: аналіз стану, проблеми, перспективи / Г. Козлакова, Т. Ковалюк // Вісник НГУУ «КПП». – 2009. – № 3. – С. 102-107.
4. Голобор Н. Зарубіжний досвід освітньо-фахової підготовки управлінських кадрів та можливості його застосування в Україні / Н. Голобор // Державне управління: теорія і практика. – 2011. – № 2. – С. 197-211.
5. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2001 р. № 2623-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 7.
6. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 р. № 1805-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 39. – Ст. 49.
7. Про освіту : Закон України від 23.05.1991 р. № 1060-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 34. – Ст. 66.
8. Шацкова Л. Шляхи удосконалення державної політики щодо зміцнення інтелектуального потенціалу підприємництва в Україні / Л. Шацкова // Потенціал підприємництва в парадигмі сталого розвитку регіонів України : матер. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 11-12.10.2012 р.) / за ред. Б. Буркинського. – Одеса : ІПРЕЕД НАН України, 2012. – С. 97-100.
9. Підоричева І. Законодавче забезпечення інтеграційних процесів науки, освіти й виробництва в Україні / І. Підоричева // Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємство». – 2009. – № 3. – С. 134-137.

10. Мосьондз С. Основні форми державного регулювання науки в Україні / С. Мосьондз // Вісник Академії адвокатури України. – 2013. – № 2. – С. 24-30.
11. Бошицький Ю. Аспекти удосконалення правотворення у сфері охорони інтелектуальної власності в Україні / Ю. Бошицький // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 4. – С. 253-257.
12. Денисюк О. Проблеми та перспективи розвитку охорони інтелектуальної власності в Україні / О. Денисюк // Адвокат. – 2009. – № 7. – С. 38-41.
13. Сіренко І. Юридична природа прав на об'єкти інтелектуальної власності / І. Сіренко // Українське право. – 2007. – № 4. – С. 132-135.
14. Гармашова О. Розвиток системи державного регулювання наукової та інноваційної діяльності України / О. Гармашова // Экономика и управление. – 2013. – № 1. – С. 86-91.

REFERENCES

1. Zamrykot M. “Positive and Negative Trends in the Development Of Innovative Processes in Ukraine at the Beginning of XXI Century” / M. Zamrykot // *Intelektual'na vlasnist' v Ukraine : poglyad z XXI st.* Collection of scientific labours. – Tcherkasy, 2010. – 175 p.
2. Sheremet L. “Interaction and Interconnection of Law with Education and Science” / L. Sheremet // *Naukoviy visnik of Dnepropetrovsk state university of internal affairs.* – 2012. – №4. – P. 625-632.
3. Kozlakova H. “Introduction of Information Communication Technologies into the Educational Process in Universities: Analysis, Problems and Prospects” / H. Kozlakova, T. Kovaliuk // *Visnik NTUU «KPI».* – 2009. – №3. – P. 102-107.
4. Holobor N. “Foreign Experience in Educational and Professional Training of Management and the Possibility of its Application in Ukraine” / N. Holobor // *Derzhavne upravlinnya: teoriya i praktika.* – 2011. – №2. – P. 197-211.
5. “On Priority Branches of Science and Technology Development” : Law of Ukraine of 11.07.2001 №2623-III // *Vidomosti Verkhovnoy Radi Ukraine.* – 2001. – № 48.
6. On Protection of Cultural Heritage : Law of Ukraine of 08.06.2000 №1805-III // *Vidomosti Verkhovnoy Radi Ukraine.* – 2000. – № 39.
7. On Education : Law of Ukraine of 23.05.1991 №1060-XII // *Vidomosti Verkhovnoy Radi Ukraine.* – 1991. – № 34.
8. Shatskova L. “Ways To Improve Public Policy on Strengthening the Intellectual Potential of Business in Ukraine” / L. Shatskova // *Potencial pidpriemnictva v paradigmi stalogo rozvitku regioniv Ukraine.* Materials of scientific practical conference. – Odesa, 2012. – 166 p.
9. Pidorycheva I. “Legislative Support of Integration Processes of Science, Education and Production in Ukraine” / I. Pidorycheva // *Derzhava i Regioni, Seriya: Ekonomika tha pidpriemnictvo.* – 2009. – № 3. – P. 134-137.
10. Mosondz S. “Basic Forms of State Regulation of Science in Ukraine” / S. Mosondz // *Visnik Akademii advokaturi Ukraine.* – 2013. – № 2. – P. 24-30.
11. Boshytskyi Y. “Aspects of Improving Lawmaking in the Field of Intellectual Property Protection in Ukraine” / Y. Boshytskyi // *Chasopis of Kievan university of right.* – 2011. – № 4. – P. 253-257.
12. Denysiuk O. “Problems and Prospects of Intellectual Property Protection in Ukraine” / O. Denysiuk // *Advokat.* – 2009. – № 7. – P. 38-41.
13. Sirenko I. “Legal Nature of Intellectual Property” / I. Sirenko // *Ukrainske pravo.* – 2007. – №

4. – P. 132-135.

14. Harmashova O. “Development of the System of State Regulation of Research and Innovation Activity of Ukraine” / O. Harmashova // *Ekonomika i upravlenie*. – 2013. – № 1. – P. 86-91.

УДК 352: 336.2 (430)

ДОСВІД МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ НІМЕЧЧИНИ ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В ПРОЦЕСІ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Поляк А.В., ст. викладач

*Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. 50-річчя СРСР, 27, м. Харків, Україна
anton-poljak@rambler.ru*

У статті досліджено систему місцевого оподаткування у Федеративній Республіці Німеччина, розглянуто правові особливості основних місцевих податків. Зроблено висновок про можливість використання німецького досвіду місцевого оподаткування в процесі реформування податкової системи України.

Ключові слова: податкова система, місцеві податки, база оподаткування, промисловий податок, поземельний податок, податок на собак.

ОПЫТ МЕСТНОГО НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ГЕРМАНИИ И ЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЕ В ПРОЦЕССЕ РЕФОРМИРОВАНИЯ НАЛОГОВОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ

Поляк А.В.

*Харьковский национальный университет внутренних дел, просп. 50-летия СССР, 27, г. Харьков, Украина
anton-poljak@rambler.ru*

В статье исследована система местного налогообложения в Федеративной Республике Германия, рассмотрены правовые особенности основных местных налогов. Сделан вывод о возможности использования немецкого опыта местного налогообложения в процессе реформирования налоговой системы Украины.

Ключевые слова: налоговая система, местные налоги, база налогообложения, промышленный налог, поземельный налог, налог на собак.

THE EXPERIENCE OF LOCAL TAXATION IN GERMANY AND ITS USING IN REFORMING OF THE TAX SYSTEM OF UKRAINE

Polyak A.V.

*Kharkiv National University of Internal Affairs, 50 Years of USSR avenue 27, Kharkiv, Ukraine
anton-poljak@rambler.ru*

The article contains a research of the system of local taxation in the Federal Republic of Germany, including the legal features of the main local taxes. Local taxes are a major source of local budgets filling in advanced countries of Europe and of the world.

Federal Republic of Germany is one of the world leading countries. Germany is a federation. There are about 50 taxes in Germany which are the main source of the country income.

According to the Basic Law taxes in Germany are divided into federal, state, local and joint taxes. The Tax Code regulates the basic issues of taxation in Federal Republic of Germany. German Tax Code contains the basic concepts and general rules for all types of taxes.

Local taxes are taxes which go to local government budgets: the trade tax, the land tax, the dog tax, the entertainment tax, the tax on hunting and fishing, the authorized alcohol trade tax etc.